

Olje- og Energidepartementet
PB 8148 Dep
0033 Oslo

Deres ref: 19/62-

Vår ref: ol

Dato: 22.02.2019

Høring – EU-direktiv 2018/2001 (fornybar energi)

Europakommisjonen la den november 2016 frem forslag til et revidert direktiv for å fremme bruken av fornybar energi. Direktivet har som mål å etablere et felles rammeverk for å fremme fornybare energikilder og fastslår et overnasjonalt og kollektivt bindende mål om minst 32 prosent fornybarandel i forbruket for EU samlet innen 2030. Det legges opp til at hvert enkelt medlemsland fastsetter nasjonale bidrag som til sammen skal føre til at EU når det samlede 2030-målet.

Norsk Industris innspill

Direktivet har en tilretteleggende snarere enn styrende funksjon ("enabling framework"). Medlemslandene tillates mye fleksibilitet i tallfesting av mål, metoder og virkemidler for oppnåelse. Regelverk for begrunnelse, rapportering og verifikasjon av fremdrift og måloppnåelse defineres i styringsforordningen (se separat høringsbrev). I praksis gir dette Norge anledning til å sette hensiktsmessige mål basert på våre evner og potensial.

Fornybardirektivets formål er reduserte utslipp, styrket forsyningssikkerhet og konkurransedyktig energitilførsel. Indirekte vil direktivet derfor bedre konkurransesituasjonen for energiintensiv industri på sikt. Samtidig tallfester direktivet ambisiøse mål, og skal disse oppnås betyr det omstillingskostnader for kraftforbrukere, inkludert industrien.

Mål og formål

Fornybardirektivets målsetting er at 32% av alt energiforbruk i EU i 2030 skal være basert på fornybare kilder. Nasjonale mål er ikke bindende, men det må tas hensyn til EUs overordnede tak på energiforbruk når et norsk bidrag utformes. Dersom summen av medlemslandenes bidrag ikke når opp til EU-målet, vil EU-kommisjonen følge opp med evaluering av tiltak og eventuelt foreslå ytterligere tiltak hvis EU-landene ikke ligger an til å nå 2030-målet.

Norsk Industri er positiv til fornybardirektivets mål og formål. Industrien i EU vil på sikt være tjent med å være fullforsynt med fornybar energi når global etterspørsel for lavutslippsprodukter tar til. Hvis kostnader for fornybar kraftproduksjon fortsetter å falle, og etter hvert kan balanseres på en rimelig måte, vil det også bety relativt lavere energikostnader enn i land utenfor EU der energien kommer fra fossile kilder.

Vi mener norske myndigheter så tidlig som mulig bør utforme en konkret og hensiktsmessig målsetting, supplert med en god begrunnelse. Denne målsettingen bør ta høyde for at vi ligger godt an til å overgå 2020-målet vårt på 67,5% og at vi har gode forutsetninger for å oppnå en høyere fornybarandel.

I Styringssystemforordningens vedlegg II er det fremsatt en metode som bryter ned oppnåelse av målet på 32% til individuelle mål for hvert medlemsland. Thema har lagt frem en rapport for NORWEA der det konkluderes at Norges mål med denne metoden kan bli 88%. I samme rapport estimeres det at markedsbasert fornybarutbygging og oppfylning av klimamål innenfor innsatsfordelingsmekanismen (for det meste elektrifisering av transport) vil gi en fornybarandel på 81,3%, forutsatt en moderat forbruksvekst.

En målsetting på 88% er ambisiøs, men fremstår for oss som oppnåelig dersom den implementeres på riktig måte. Norsk Industri viser til vårt enorme potensial for landbasert vind, hvis kostnader for lengst er kommet på et kommersielt konkurransedyktig nivå, selv uten el-sertifikater og med relativt lave kraftpriser. Det kan dessuten bygges store mengder vindkraft innenfor rammen av dagens nettstruktur. I Statnetts supplerende utredning til Nasjonal Ramme for Vindkraft anslås det at det kan realiseres opp til 45 TWh landbasert vindkraft med dagens nettkapasitet.

Utbygging av mer fornybar kraftproduksjon kan, sammen med mer fornybar energi til kjøling og varme, fornybar transport og økt bruk av biobrensler sørge for at et mål på 88% nås. Det må samtidig tas høyde for at potensialet for energieffektivisering i samfunnet for øvrig, og særlig i industrien, er begrenset. Økt fornybarutbygging blir således desto viktigere for å oppnå en potensielt ambisiøs målsetting.

Økt utbygging av fornybar kraft innebærer i utgangspunktet en vekstmulighet for grønn industri i Norge. Flere norske industribedrifter har de senere årene bidratt til nye fornybarprosjekter ved å inngå langsiktige kraftavtaler med vindkraftprosjekter. Norsk Industri viser for øvrig til industriens fremtidsambisjoner presentert i *Veikart for Prosessindustrien; økt verdiskaping med nullutslipp i 2050*. Fornybarmål som gir økt forsyning øker muligheten for at både vekst -og nullutslippsambisjoner kan nås.

Flere virkemidler kan benyttes for å oppnå storstilt utbygging av fornybar kraftproduksjon. Norsk Industri vil snarere ta til orde for god tilrettelegging for utbygging basert på kommersielle vilkår, selvfølgelig forbeholdt gode og gjennomgående konsesjonsprosesser. Norsk Industri støtter direktivets krav om forenkling og effektivisering av konsesjonsprosesser for fornybar energiproduksjon, blant annet kravet om et «one-stop shop»-prinsipp (ett kontaktsted) samt 2 års maksimum saksbehandlingstid med strenge unntak samt 1 år for anlegg med kapasitet mindre enn 150 kWh.

Det kan for eksempel bli aktuelt å benytte subsidier dersom det innføres spesifikke mål for kommersielt umodne fornybarteknologier, som for eksempel havbasert vindkraft. Dersom subsidier innføres, må konkurranseutsatt industri unntas betalingsplikt, slik situasjonen er i dag.

Norsk Industri er positive til at støtteordninger kan krysse landegrenser.

Opprinnelsesgarantier

Norsk Industri er overbevist om at lavutslippsprodukter vil bli mer og mer etterspurt i fremtiden. Av den grunn er vi svært skeptiske til direktivets artikkel 19 om opprinnelsesgarantier, der det blant annet innføres et krav til at energileverandører som ønsker å dokumentere salg av "fornybar" kraft må kjøpe garantier. Norsk Industri oppfatter dette som en skjerpelse av en ordning som på feilaktig grunnlag gjør fornybar kraft omsatt i Norge til "fossil". Dette er skadelig for norsk industri og for norsk klimasatsing generelt, da konsekvensen blir at bruk av naturgass er et bedre klimatiltak enn elektrifisering. En annen direkte negativ effekt er at selskaper bruker ressurser på en virtuell mekanisme i stedet for å gjennomføre tiltak som fører til reelle klimaforbedringer.

Direktivets formuleringer er i og for seg håndterbare, ettersom medlemsland fortsatt har stort handlingsrom til å utforme egne regler for handel med opprinnelsesgarantier. Direktivet presiserer dessuten at opprinnelsesgarantier ikke kan brukes som mål på klimagassutslipp og at garantiene skal dokumentere produksjon, og ikke bruk, av fornybar energi (artikkel 27).

Norsk Industri viser til sine innspill i OEDs høring om opprinnelsesgarantiordningen. Våre innspill synliggjør en rekke muligheter for å gjøre ordningen mindre skadelig, uten at vi bryter med direktivets føringer. Disse mulighetene, som ikke er gjensidig utelukkende, kan summeres slik:

- 1) NVE tydeliggjør, i forskriftsform, at opprinnelsesgarantier ikke skal ha noen innvirkning på energiforbrukeres klimarapportering. Det betyr at strømforbruk i Norge, uavhengig av opprinnelsesgarantier, må kunne dokumenteres som fornybar-basert.
- 2) Statnett melder seg ut av AIB. AIBs rolle som ikke-nøytral utformer av retningslinjer innebærer en opprinnelsesgarantiordning som er uheldig for norske kraftforbrukere. Dersom Statnett ikke er medlem av organisasjonen vil vi stå friere til å utvikle egne retningslinjer som er i tråd med fornybardirektivet og samtidig unngår uheldige virkninger.
- 3) Vi må vurdere muligheten for å innføre handelsbegrensninger på opprinnelsesgarantier, slik at eksport/import av opprinnelsesgarantier ikke overstiger eksport/import av kraft. En slik restriksjon vil langt på vei gi eksporterte norske opprinnelsesgarantier langt mer troverdighet enn i dag. Norsk Industri viser til en utredning gjennomført av Kluge, levert sammen med Norsk Industris innspill om opprinnelsesgarantier, der det vurderes at en slik løsning kan være forenlig med EU-regelverket.

Med vennlig hilsen
Norsk Industri



Ole Børge Yttredal
Direktør Energi- og miljøavdelingen